

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **L. X. Y.**, zast. Mgr. Lilianou Vochalovou, advokátkou se sídlem Praha 2, I. P. Pavlova 3, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 3. 2005, č. j. 59 Az 130/2004 – 25,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 1. 3. 2005, č. j. 59 Az 130/2004 - 25 zamítl Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) žalobu žalobce proti rozhodnutí ministerstva vnitra ze dne 15. 6. 2004, č. j. OAM-2000/VL-07-08-2004. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl žádost žalobce o azyl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění (dále jen „zákon o azylu“).

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost.

Stěžovatel v kasační stížnosti výslovně uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“).

Stěžovatel konkrétně uvádí, že se krajský soud nezabýval tím, zda žalovaný postupoval v řízení v souladu s právními předpisy a vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci (dle § 3 odst. 4 a § 46 správního řádu). Krajský soud řádně nezkoumal, zda jsou dány podmínky pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel upozorňuje na to, že v případě návratu do vlasti se obává konfliktů s věřitelem, jehož výhružky, že zničí stěžovatelův dům, byly jedním z důvodů, pro které vlast opustil. Ještě v Číně se stěžovatel pokoušel vyřešit konflikt s věřitelem u starosty vesnice, ale ten nechtěl mít s touto záležitostí nic společného. Je tedy zřejmé, že ochrany se ve své vlasti stěžovatel nedovolá.

Vzhledem k tomu, že zákon o azylu blíže nespecifikuje, co jsou to humanitární důvody, výklad tohoto pojmu závisí na uvážení správního orgánu. Toto uvážení nemůže být ani příliš široké ani příliš zužující. Je zřejmé, že smyslem zákona o azylu je posoudit individuálně každou situaci žadatele. Uvede-li žadatel pouze důvody ekonomické, není na tyto brán zřetel. Ovšem je nutné zvážit, zda nemohou existovat situace, kdy za určitých okolností mohou být ekonomické důvody u žadatele podřazeny pod ustanovení § 14 zákona o azylu. Stěžovatel v této souvislosti uvádí, že se jeho rodina dostala do tíživé ekonomické situace poté, co musela odevzdat zemědělskou půdu, kterou měla pronajatou od státu. Od té doby se stěžovatel živil příležitostnými pracemi, ale vydělané prostředky mu nepostačovaly, neboť se musel starat o rodiče. Stěžovatel je toho názoru, že jsou splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu.

Dále stěžovatel namítá, že mu nebylo řádně zdůvodněno, proč důvody, které stěžovatel uvedl ve své žádosti o azyl, nejsou hodné zvláštního zřetele. Krajský soud pouze konstatoval závěry žalovaného. S ohledem na tuto skutečnost namítá stěžovatel nepřezkoumatelnost podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, současně žádá o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 9. 5. 2005 popírá oprávněnost podané kasační stížnosti a odkazuje na správní spis a výpovědi stěžovatele. Důvodem podání žádosti o azyl byly problémy stěžovatele s věřitelem, tíživá ekonomická situace a legalizace pobytu v ČR, proto byla žádost o azyl stěžovatele zamítnuta jako zjevně nedůvodná ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Stěžovatel se tak nemůže dovolávat posouzení azylu dle § 12 a § 14 zákona o azylu. Navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznat.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpení podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec

má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 23. 5. 2004 na základě žádosti o udělení azylu, v níž stěžovatel uvedl, že neměl v Číně žádné finanční prostředky, aby si zajistil životní potřeby. Rovněž nebyl schopen si zajistit zaměstnání, proto se rozhodl vycestovat.

V pohovoru konaném za přítomnosti tlumočníka z čínského jazyka dne 9. 6. 2004 stěžovatel upřesnil, že v Číně ukončil čtyři třídy základní školy a dále že pracoval v zemědělství. Ve dvaceti letech se vyučil ve stavebním oboru a pracoval jako nádeník. V roce 1990 se oženil. Měl od státu pronajatou zemědělskou půdu, kterou byl nucen 2002 vrátit. Životní potřeby dále zajišťoval příležitostnou prací. Prostředky takto získané nepostačovaly na výživu. Tíživou ekonomickou situaci tedy vyřešil půjčkou, kdy požádal o pomoc jednoho obyvatele sousední vesnice, který mu poskytl částku 20 000 RMB. I přesto, že si byl stěžovatel vědom skutečnosti, že nebude dluh schopen zaplatit, zavázal se jej uhradit do jednoho měsíce spolu s příslušnými úroky. Po uplynutí doby splatnosti byl věřitelem požádán o vrácení zapůjčených finančních prostředků. Věřitel z důvodu, že stěžovatel neměl z čeho zapůjčené finanční prostředky vrátit, stěžovatele slovně napadal a vyhrožoval mu zničením domu. Obavu z dalšího možného jednání věřitele se stěžovatel rozhodl vyřešit odjezdem z Číny. Ze země stěžovatel odcestoval ilegálně, přestože vlastnil cestovní doklad, ale domníval se, že by mu nebylo uděleno vízum. Převaděči zaplatil částku 600 RMB, ale nebyl schopen potvrdit, kterými státy projížděl. V průběhu cesty osobní doklady ztratil. Na území ČR vstoupil ilegálně dne 20. 1. 2003 a do doby, než požádal o udělení azylu, pracoval pro jednoho Vietnamce v Praze. Vstupem do azylového řízení se snaží vyhnout tíživé ekonomické situaci v Číně a rovněž se obává jednání věřitele. Jiných důvody neuvedl.

Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 15. 6. 2004 rozhodnutí, kterým žádost stěžovatele zamítl jako zjevně nedůvodnou, když stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu. Z výpovědi stěžovatele dospěl žalovaný k závěru, že důvodem podání žádosti o azyl byly problémy ekonomické a snaha po legalizaci pobytu v ČR.

Stěžovatel rozhodnutí žalovaného napadl žalobou. Krajský soud žalobu zamítl, když dospěl k závěru, že žaloba není důvodná a plně se ztotožnil se závěry žalovaného.

Proti rozsudku stěžovatel podal kasační stížností.

Stěžovatel v kasační stížnosti s odkazem na příslušná zákonná ustanovení namítá jednak nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předchozím

řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], jednak vadu řízení spočívající v porušení zákona v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytyčanou vadu měl soud rozhodnutí zrušit [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.] a dále nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

K tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. konstatuje Nejvyšší správní soud, že tato spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci. Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytyčanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit. Ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Stěžovatel předně namítá důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když má za to, že žalovaný a následně i soud neshledaly naplnění podmínek pro udělení humanitárního azylu. V daném případě byla žádost stěžovatele o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná dle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Při hodnocení důvodnosti předmětné námitky stěžovatelky Nejvyšší správní soud vycházel z ustanovení § 12 a § 16 zákona o azylu. Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Stěžovatel v průběhu správního řízení ani řízení před soudem nikdy neuvedl, že by byl v Číně pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, ani že má obavu z pronásledování z některého z důvodů uvedených pod písmenem b) výše citovaného ustanovení.

Dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu ve znění platném v rozhodném období se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

Ve správním spise je založena žádost o udělení azylu, vlastnoručně psané důvody žádosti, jakož i protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu. Informace obsažené v těchto listinách jsou dostatečným podkladem pro vydání rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť z nich jednoznačně vyplývá absence tvrzení relevantních důvodů, která je podmínkou aplikace citovaného ustanovení. V daném případě ekonomické důvody uvedené stěžovatelem ve správním řízení žalovaný vyhodnotil tak, že nejde o důvody podřaditelné pod některý z důvodů uvedených v ust. § 12 cit. zákona a Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem plně ztotožňuje.

Namítá-li stěžovatel, že nebyly dostatečným způsobem zváženy důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, nelze s ním souhlasit. Posuzování žádosti o udělení azylu žalovaným se sestává z řady procesních a materiálních hledisek, obsažených v zákoně o azylu, které je nutno vidět v jejich vzájemné provázanosti a také souslednosti. Pokud totiž v řízení o azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona o azylu, pak správní orgán bez dalšího – ale jen ve lhůtě podle odstavce 2 téhož ustanovení – zamítne žádost o udělení azylu, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v § 13 a § 14 zákona o azylu je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 citovaného zákona. Tento důvod však žalovaný vůbec nebyl povinen zkoumat. Žalovaný správně zjistil, že stěžovatel uváděl pouze důvody ekonomické a zamítl jeho žádost jako zjevně nedůvodnou.

Obecně lze pak poukázat na skutečnost, že udělení tzv. humanitárního azylu neboli azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu je věcí volné úvahy příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele, protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl tudíž neudělením azylu z humanitárního důvodu nemůže být zkrácen ve svých právech. Soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění správního orgánu, soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem. Jak již ale bylo uvedeno výše, v posuzovaném případě byla žádost o udělení azylu stěžovatele zamítnuta jako zjevně nedůvodná dle § 16 zákona o azylu a žalovaný tak vůbec nebyl povinen se důvody pro udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu zabývat. Nelze tedy žalovanému a následně soudu vytýkat nesprávné posouzení právní otázky, která předmětem jeho přezkumu být vůbec neměla.

Není tedy naplněn ani kasační důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel námitkou spočívající v kritice postupu soudu, který se dle stěžovatele nezabýval tím, zda správní orgán postupoval v řízení v souladu s právními předpisy a vycházel tak ze spolehlivě zjištěného stavu věci (dle ustanovení § 3 odst. 4 a § 46 správního řádu) uplatňuje kasační důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, je povinností správního orgánu respektovat základní pravidla řízení, vyplývající z § 3 správního řádu vyjadřující v obecné formě hlavní zásady správního řízení, rozvedené a konkretizované v dalších zákonných ustanoveních. V řízení o azylu je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Důkazní břemeno v azylovém řízení stíhá žadatele o azyl. Z žádného zákonného ustanovení nelze dovodit, že by správní orgán byl povinen prokazovat z vlastní iniciativy žadatelova tvrzení. Ze správního spisu jednoznačně vyplynulo, že se žalovaný zabýval všemi stěžovatelem uvedenými tvrzeními. V daném případě z průběhu správního řízení jednoznačně vyplynulo, co bylo důvodem podání žádosti o azyl, jaké skutečnosti vedly stěžovatele k odchodu z vlasti. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného je seznatelným způsobem zřejmé, které skutečnosti byly jeho podkladem i jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě nichž rozhodoval. Rovněž je z něj zřejmé, proč žalovaný žádost stěžovatele o udělení azylu zamítl. Žalovaný své povinnosti zjistit přesně a úplně skutečný

stav věci, dostál a opatřil si potřebné podklady pro rozhodnutí. Podle názoru Nejvyššího správního soudu je rozhodnutí žalovaného vydáno v souladu se zákony a je také dostatečným způsobem odůvodněno. Skutková podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost. Taktéž krajský soud se námitkou nedostatečně zjištěného stavu v odůvodnění svého rozsudku zabýval a stěžovatelem pouze v obecné rovině namítané porušení ustanovení § 3 odst. 4 správního řádu v daném případě neshledal.

Není tak naplněn kasační důvod uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Taktéž s tvrzením stěžovatele, že je dán kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., se Nejvyšší správní soud neztotožňuje. V kasační stížnosti stěžovatel namítá nepřezkoumatelnost, když mu nebylo řádně zdůvodněno, proč důvody, které stěžovatel uvedl ve své žádosti o azyl, nejsou hodné zvláštního zřetele. Krajský soud pouze konstatoval závěry žalovaného.

Jak vyplynulo z napadeného rozsudku, krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu § 75 odst. 2 s. ř. s. a ztotožnil se žalovaným v tom, že stěžovatel nenaplnil žádný z důvodů pro udělení azylu. Krajský soud se dostatečným způsobem vypořádal se všemi žalobními námitkami a svůj právní názor také řádně odůvodnil. Krajský soud v odůvodnění rozsudku označil výrok o neudělení azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu za nadbytečný. Jak již bylo výše uvedeno, výrok o udělení či neudělení humanitárního azylu je závislý na aplikaci ustanovení § 12 zákona o azylu. V předmětné věci žalovaný žádost o azyl stěžovatele zamítl jako zjevně nedůvodnou a proto přezkum naplnění podmínek pro udělení humanitárního azylu nebyl na místě. Nemusel-li se jeho udělením zabývat žalovaný, nemohl ho přezkoumávat ani krajský soud. Důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. rovněž nebyl naplněn.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., když naopak shledal, že Krajský soud v Ostravě nepochybil, jestliže žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. listopadu 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu